



STUDIJUOTI KEMBRIDŽE AR ŠIAULIŲ UNIVERSITETE? VERSLO IR MOKSLO LYDERIŲ ĮŽVALGOS

Monika BALTRUŠAITYTĖ

Niekas niekada niekam nėra davęs recepto, kaip tapti laimingam, turtingam ir, jei įmanoma, labai gražiam. Nes tokio recepto nėra. Yra šimtai knygų, kuriose daug skirtingų patarimų, bet nėra vienos, kuri tiktų visiems. Todėl ir rašydama apie tai, kur geriau studijuoti – Lietuvoje ar užsienyje, – nesiekiu atsakyti į šį klausimą, nes paprasčiausiai nėra vieno atsakymo. Tačiau yra žmonių, kurių įžvalgos šiuo klausimu yra įdomios.

ŠIO STRAIPSNIO HEROJAI – telekomunikacijų bendrovės „Tele2“ vadovas Petras Masiulis, Vilniaus universiteto Biotechnologijos instituto Biotermodinamikos ir vaistų skyriaus vedėjas, Lietuvos mokslo premijos laureatas Daumantas Matulis ir milijonines sumas generuojančios bendrovės

„Pixelmator Team“ vienas įkūrėjų Aidas Dailidė. Jų kelias į sėkmę nebuvo rožėmis klotas – kainavo daug darbo, streso ir bemiegių naktų. Kalbėdami apie sėkmingas karjeras, jie akcentavo ne baigtas studijas, o savo asmenines savybes ir įdirbį. Pasak jų, pasaulyje nėra stebuklingo universiteto, kuris išmokytų atkaklumo, darbštumo ir kitų sėkmei



reikalingų savybių. Tačiau studijų nė vienas jų nenurašo – universitetas lavina mąstymą, mankština protą, o visa kita yra darbas, pastangos ir atkaklumas.

Sėkmę atnešė svajonės, kova ir chemijos mokytoja

Per 20 dienų daugiau nei 2 mln. litų uždirbusios „Apple“ kompiuteriams pritaikytos paveikslėlių redagavimo programos „Pixelmator“ kūrėjas A. Dailidė yra Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto auklėtinis. Jis neslepia, kad prie jo sėkmės prisidėjo suvokimas, kas yra svarbiausia norint pasiekti tikslą. „Kartais kyla pagunda užsiimti pašaliniais darbais, tačiau informacinių technologijų sektoriuje reikia nuolat tobulinti esmę – savo produktą, rinkodarą, ieškoti naujų rinkų. Visame Vakarų pasaulyje situacija panaši. Žmonės yra kažkur tarp apatijos ir apsėdi-

mo – tiesiog toks požiūris į gyvenimą. Aš niekada nebuvo išsikėlęs tikslų, bet turėjau svajonių. Manau, kad tarp šių dalykų yra didelis skirtumas“, – sako jis.

Biochemikas, biofizikas, profesorius ir fizinių mokslų daktaras D. Matulis pabrėžė, kad jo sėkmę lėmė didelis įdirbis ir pastangos. D. Matulio sąskaitoje – Vilniaus universiteto biochemijos bakalauras, o daktaro laipsnį jis įgijo Minesotos universitete. „Esu dėkingas savo chemijos mokytojai Veronikai Paberžytei, kuri padėjo įsisavinti chemijos mokslo pagrindus. Būtent tada chemiją mokiausi labai rimtai, gal net rimčiau nei universitete“, – atviravo D. Matulis. Ir pridūrė, kad jaučiasi dėkingas ir doktorantūros studijų vadovui prof. Rexui E. Lovrienui.

„Tele2“ reklama visus moko, kad, norint būti turtingiems, būtina taupyti. Ši edukacinio pobūdžio reklama, be jokios abejonės, turi teigiamą poveikį Lietuvos piliečių skolinimuisi. Tačiau joje bent kol kas nėra užuominų, ką studijuoti, kad turėtum ką taupyti.

2013-ųjų Metų vadovu išrinktas P. Masiulis turi net tris magistro diplomus: Vilniaus universiteto verslo administravimo, Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto ir Danijos Alborgo universiteto verslo administravimo. P. Masiulis pripažino, kad karjeros nepasiekė vien savo norais, dėl darbo teko grumtis nagais ir dantimis: „Labai kovojau dėl darbo, rašiau daug laiškų įvairioms įmonėms. Nelaukdavau, kada įmonės ieškos darbuotojų, siūliausi pats. Parašydavau per 300 laiškų įvairioms bendrovėms. Pastangas, manau, įvertina Dievas – darbą gavau ne tada, kai pats kreipiausi, o tada, kai draugas už mane išsiuntė laišką. Svarbiausia yra nebijoti svajoti ir žinoti, ką nori pasiekti. Tačiau ne karjeros aukštumos yra svarbu – ne kiekvienas turi pašaukimą būti vadovu ar verslininku.“ Anot jo, žmogus turi suprasti, kas jam geriausia ir kokį darbą dirbant jo širdis dainuos: „Jei-ku jis tokį darbą ras, tai natūraliai dirbs gerai, nes darys tai su meile, darbus atliks iki galo, kovos už savo darbo vietą. Reikia atkaklumo.“ Kai prie „Tele2“ durų slenksčio pasirodo kandidatas į naujus darbuotojus, P. Masiulis pirmiausia atkreipia dėmesį, ar to žmogaus akys dega: „70 proc. žmogaus darbo sėkmės priklauso nuo to, ar jis nori dirbti. Antras dalykas – kvalifikacija. Svarbu, ar turi patirties, ką jis yra pasiekęs ir padaręs.“

Norint dirbti su biochemiku D. Matuliu vien degančių akių neužteks – jūsų chemijos žinios bus kruopščiai patikrintos vis sudėtingesnių klausimų seka. „Rinkdamasis darbuotoją, visada kreipiu dėmesį į tai, ar jis rimtai studijavo tiksluosius mokslus. Pirmiausia chemiją, tada fiziką, biologiją, matematiką. Priimdamas darbuotoją iš pradžių jam užduodu lengvesnius klausimus, vėliau – sudėtingesnius. Dažnai randu tą ribą, kai žmogus nežino atsakymo. Kai kurių kandidatų nežinojimas iš karto atsiskleidžia, o kiti nustebina savo apsiskaitymu. Tai mane džiugina.“ ▶



„TELE2“ VADOVAS PETRAS MASIULIS: „SVARBIAUŠIA YRA NEBIJOTI SVAJOTI IR ŽINOTI, KĄ NORI PASIEKTI. TAČIAU NE KARJEROS AUKŠTUMOS YRA SVARBU – NE KIEKVIENAS TURI PAŠAUKIMĄ BŪTI VADOVU AR VERSLININKU.“

***Alma mater* darbe nepadės, bet mokslų reikia**

Kalbant su klestinčiais ir daug pasiekusiais žmonėmis įdomu, kokį indėlį į jų sėkmę garantavo aukštojo mokslo diplomas. A. Dailidė įsitikinęs, kad studijos tėra papildoma sąlyga, ji viena sėkmės tikrai negarantuos. „Mano patirtis sako, kad asmeninės savybės kelyje į sėkmę yra lemiamas veiksnys, o studijas laikyčiau priedu. Kad ir kaip žmogus stengtųsi, per ketverius studijų metus visko apie savo sritį nesužinos dėl vieno paprasto dalyko – žinios labai greitai keičiasi. Tarkim, vakar špinatus valgyti buvo sveika ir naudinga, o šiandien naujais tyrimais gali rodyti priešingai. Studijos turi duoti pradžią, impulsą, sudominti žmogų, išmokyti jį tobulėti.“

P. Masiulis laikosi panašios nuomonės ir teigia, kad asmeninės savybės – pagrindinis sėkmingos karjeros garantas, o studijų paskirtis – lavinti mąstymą. Universitetas neišmokys žmogaus pareigingumo ir atkaklumo, įnirtingai siekti tikslo: „Kai kurie mano, kad tokias savybes kaip verslumas ir kūrybingumas galima išugdyti. Aš manau, kad žmogus yra arba kūrybingas, arba nelinkęs į kūrybą. Kai mokiausi universitete, buvo labai sunku. Maniau, kad visas žinias pritaikysiu praktiškai. Nepritaikiau beveik nieko, tačiau studijos išlavino mano mąstymą. Mokslai turėjo 30 proc. įtakos mano karjerai, bet ne daugiau. Didžiausią įtaką daro žmonės, sutikti darbe. Visa kita – darbštumas ir pastangos.“ Vis dėlto P. Masiulis įsitikinęs, kad magistro laipsnį reikėtų turėti. Taip pat reikia stengtis baigti kuo geresnį universitetą, o tie, kurie neturi aukštojo išsilavinimo, apie darbą „Tele2“ gali net nesvajoti: „Darbuotojų be universitetinio išsilavinimo mes nepriimame, nes nenorime rizikuoti. Remiantis praktika, dauguma gerų darbuotojų yra baigę universitetą. Visada vertiname ir tai, kokį universitetą žmogus baigė. Jeigu darbuotojas ateina iš Oksfordo arba Kembridžo, o tokių būna tikrai nedaug, labai džiaugiamės juo ir jį vertiname. Kuo geresnis universitetas, tuo didesnis plusas darbuotojui.“ Anot P. Masiulio, į tokius universitetus sunku įstoti ir tai rodo to žmogaus norą siekti aukščiausių rezultatų.

Biochemikas D. Matulis mano, kad studijos yra tai, kas duoda pagrindus, tačiau net 99 proc. sėkmės, kaip savo knygoje rašė Vladas Bumelis, sudaro darbas. Net ir tas, kuris neturi ypatingo talento, anot jo, daug dirbdamas vieną dieną prasimuš ir pasieks savo: „Jeigu daug dirbi ir įdedi daug pastangų, pasieksi savo. Gali būti ir nelabai talentingas, bet jeigu labai daug dirbsi, viskas bus gerai. Manau, kad žmogus ir jo pastangos yra svarbiausia – jeigu jis norės, tai ir prasilaus. O jeigu kaltinami dėstytojai, mokytojai, tai tik parodo, kad esi silpnas. Mūsų šalyje visi linkę kaltinti kitus.“

Sumuštiniai per paskaitas ir pikti dėstytojai iš Afrikos

D. Matuliui bakalauro studijos Vilniaus universitete nuoskaudų nepaliko. Priešingai – jis jas vertina puikiai ir mūsiškį *Alma mater* drąsiai lygina su Minesotos universitetu Jungtinėse Valstijose: „Pagal reitingus Minesotos universiteto biochemijos programa buvo trisdešimtuose, o Vilniaus universitetas smarkiai atsiliko. Tačiau studijuodamas Vilniaus universitete turėjau atlikti 17 laboratorinių darbų, o Minesotoje studentai atlieka tik du. Daug chemijos, matematikos ir fizikos dalykų mokėmės rimčiau arba tokiu pačiu lygiu. Kitas plusas – Lietuvoje su profesoriais turėjome tiesioginį kontaktą, o Minesotoje dėstytojai dėsto 100 žmonių auditorijai, kurioje vieni valgo sumuštinus, antri miega, tretį išėina paskaitai net neįpusėjęs. Vidutinis biochemikas, baigęs šį universitetą, yra silpnesnis nei mūsų. Minesotoje dėstytojai stebėjęsi, kad esame taip gerai parengti.“ Kalbėdamas apie visų aukštojo mokslo studijų kokybę Lietuvoje, D. Matulis įžvelgia ir minusų – kai kurios studijų programos yra nuskriaustos, jas patobulinti ►



BIOCHEMIKAS DAUMANTAS MATULIS: „JEIGU DAUG DIRBI IR ĮDEDI DAUG PASTANGŲ, PASIEKSI SAVO. GALI BŪTI IR NELABAI TALENTINGAS, BET JEIGU LABAI DAUG DIRBSI, VISKAS BUS GERAI.“

būtų galima pritraukiant dėstytojų iš užsienio. Tačiau tam, žinoma, reikia ne tik pinigų, bet ir pastangų.

A. Dailidė savo studijoms Vilniaus universitete taip pat negaili šiltų žodžių: „Studijos supažindino su dalykais, kuriais greičiausiai pats nebūčiau domėjęsis. Ar knygyne pirktumėte storą knygą apie semiotiką ir skaitytumėte ją pusę metų? Vienas svarbiausių dalykų, kurį išsinešu iš studijų, yra sutikti žmonės.“ Pasak jo, studijų tikslas – nukreipti žmogų tinkama linkme, o jei tai nepasiteisina, lengviausia apkaltinti dėstytojus, esą jie neįkvepia studentų. Turėdamas patirties informacinių technologijų srityje, A. Dailidė dažnai atkreipia dėmesį į informatikos studijas baigusius specialistus, pasak jo, kai kuriems jų reikėtų pasitempti: „Šioje srityje visa informacija yra internete, galima rasti ir filmuotų paskaitų iš vieno geriausių technologijų universitetų pasaulyje – Masačusetso technologijos instituto. Mes turime puikių matematikos dėstytojų, tačiau trūksta turinčiųjų praktinės patirties. Kartais pasirodo straipsnių, kuriuose verslas kaltina universitetus, kad šie išleidžia prastus specialistus. Universitetai atsako, kad jų

darbas yra parengti mąstantį, universalų žmogų, o ne vienos įmonės darbuotoją. Abi pozicijos svarios, tačiau elementaraus bendradarbiavimo tikrai trūksta.“

P. Masiulis turi net tris magistro diplomus ir gali drąsiai lyginti, kur studijuoti buvo geriau. „Tele2“ vadovas prasi-tarė, kad mokslai Danijoje buvo gerokai aukštesnio lygio, tačiau mokslo šaknų kartumą pamena iki šių dienų: „Sė-dėdavau naktimis, daug dirbdavau, teko daug ką perrašyti iš naujo. Turėjau vieną dėstytoją iš Afrikos, kuris nuolat mane vaikydavo. Atnešu darbą, jis jį subrauko, suplėšo ir liepia perrašyti iš naujo. Ir taip buvo ne kartą: atnešu dar-bą, o jis suplėšo. Daug prisikankinau, kol galop vieną naktį supratau, ko jis iš manęs nori. Tada persilaužiau ir mokslai ėjosi kaip iš pypkės. Vilniaus universitete mokiausi sun-kiu metu, nes kaip tik tada keitėsi studijų programos, vyko daug perversmų švietimo srityje, todėl dėstytojai negalėjo tiek daug laiko skirti studentams.“



„PIXELMATOR TEAM“ VIENAS ĮKŪRĖJŲ AIDAS DAILIDĖ: „MANO PATIRTIS SAKO, KAD ASMENINĖS SAVYBĖS KELIJE Į SĖKMĘ YRA LEMIAMAS VEIKSNYS, O STUDIJAS LAI-KYČIAU PRIEDU. KAD IR KAIP ŽMOGUS STENGTŪSI, PER KETVERIUS STUDIJŲ METUS VISKO APIE SAVO SRITĮ NESUŽINOS DĖL VIENO PAPRASTO DALYKO – ŽINIOS LABAI GREITAI KEIČIASI.“

Studijavusieji užsienyje – ne stebuklas

Jeigu laikrodį būtų galima atsukti atgal ir vėl iš naujo galvoti apie tai, kur studijuoti, A. Dailidė nieko nekeistų ir rinktųsi tą patį – studijas Lietuvoje. Kita vertus, jis teigiamai atsiliepia ir apie studijas užsienyje, tačiau didelio skirtumo tarp tų, kurie studijavo Lietuvoje, ir tų, kurie baigė užsienio universitetus, A. Dailidė nepastebi: „Studijas užsienyje ver-tinu labai teigiamai. Ne tiek dėl mokslo kokybės, kiek dėl gyvenimiškos patirties, naujų kultūrų pažinimo, akiračio plėtimo. Nėra sunku įstoti į Lietuvos universitetą ir keliems semestrams išvažiuoti į užsienį pagal mainų programą. La-bai teigiamai žiūriu į šį reiškinį. Neįžvelgiu didelio skirtumo tarp tų, kurie studijas baigė Lietuvoje, ir tų, kurie studijavo užsienyje. Dauguma žmonių yra keliavę ir supranta, kad už-sienis nėra stebuklas.“

D. Matulis, pagalvojęs apie savo studijas, taip pat pripažino, kad nieko nekeistų. Jauniems studentams jis pataria pataupyti ir nesirinkti užsienio universitetų vien todėl, kad šie patenka į vietos reitingų penktą šimtuką: „Tokie reitingai objektyvūs, o nusprendus studijuoti užsienyje verčiau rinktis kuo geresnį universitetą. Jei gresia didžiulės skolos, visai nėra prasmės važiuoti į užsienį. Paskolos imti neapsimoka, bakalaurą reikia baigti čia, o doktorantūrą arba magistrantūrą galima studijuoti užsienyje.“ Kaip vieną priežastį, kodėl bakalauro studijas geriau baigti Lietuvoje, D. Matulis nurodo tai, kad neretai studijuoti į užsienį išvažiavę žmonės ten sukuria šeimas ir namo nebegrižta. Nors jis nemano, kad užsienyje studijavusieji geresni ar pranašesni, tačiau akiratį plėsti reikia: „Iš užsienio grįžę studentai neretai turi daugiau pasitikėjimo ir patirties, jiems lengviau imti sprendimus. Tuo požiūriu pabūti užsienyje yra vertinga. Mūsų institute beveik visi buvo išvažiavę tobulintis ar studijuoti svetur. Žinių galima įgyti ir čia, tačiau užsienis suteikia pasitikėjimo savimi. Laiskai nuomonės, kad tikras mokslininkas turėtų nuo metų iki trejų tobulintis užsienyje.“

Studijuoti užsienyje reikia tada, kai Lietuvoje baigi bakalauro studijas, esi subrendęs ir žinai, ką nori veikti toliau. Tuo įsitikinęs ir P. Masiulis. Bakalaurą jis rekomenduoja baigti Lietuvoje, o magistrantūrą studijuoti užsienio universitetuose, kurie pagal pasaulinius reitingus patenka bent į šimtuką. „Nors Lietuvos mokslas yra aukštos kokybės, Londono verslo mokykloje ar Prancūzijos INSEAD aukštojoje verslo mokykloje lygis gerokai aukštesnis nei pas mus – ten suvažiuoja geriausi viso pasaulio dėstytojai, studentai labai spaudžiami, reikia perskaityti daug literatūros. Jauną žmogų reikia apkrauti, kad jis išmokytų dirbti ir nesikratytų darbo“, – mano P. Masiulis. Kita vertus, jam apmaudu, kad dauguma tų, kurie išvyksta studijuoti į gerus užsienio universitetus, gauna darbą ir nebegrižta į Lietuvą. Pavyzdžiui, tie, kurie baigia IESE verslo mokyklą Barselonoje, dažniausiai dar studijuodami susiranda labai gerus darbus, todėl mažai šansų, kad tokie žmonės grįš. Skirtumų tarp tų, kurie studijavo Lietuvoje, ir tų, kurie turi patirties užsienyje, P. Masiulis visai nemato: „Lietuvos universitetus baigę žmonės dirba lygiai taip pat gerai. Esame priėmę užsienio universitetus baigusius žmonių ir kai kuriuos net teko atleisti, nes prastai dirbo.“

Taigi, nors straipsnio pradžioje teigiau, kad vieno sėkmės recepto nėra, vis dėlto, sprendžiant iš pašnekovų išsakytų minčių, peršasi išvada, kad bent vieną receptėlį pateikti įmanoma. Bakalauro studijas galima baigti ir Lietuvoje, tobulintis verta užsienio universitetuose, jei įmanoma, kuo geresniuose, tačiau bet kuriuo atveju, norint sulaukti sėkmės ir tapti gražiems, turtingiems ir laimingiems, teks arti kaip už Tėvynę. ■